

Bruksela, 27 kwietnia 2018 r.
Rev1

ZAWIADOMIENIE DLA ZAINTERESOWANYCH STRON

WYSTĄPIENIE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA Z UE A WEWNĘTRZNY RYNEK ENERGII

W dniu 29 marca 2017 r. Zjednoczone Królestwo złożyło notyfikację o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej zgodnie z art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej. Oznacza to, że całe unijne prawo pierwotne i wtórne przestanie się stosować do Zjednoczonego Królestwa od dnia 30 marca 2019 r. od godz. 00.00 czasu środkowoeuropejskiego („dzień wystąpienia”), chyba że w ratyfikowanej umowie o wystąpieniu¹ zostanie ustalona inna data². Zjednoczone Królestwo stanie się wtedy „państwem trzecim”³.

Przygotowania do wystąpienia mają znaczenie nie tylko dla UE i władz krajowych, lecz również dla podmiotów prywatnych.

W związku ze znaczną niepewnością, w szczególności co do treści ewentualnej umowy o wystąpieniu, zainteresowanym stronom przypomina się o skutkach prawnych, które trzeba będzie uwzględnić w sytuacji, kiedy Zjednoczone Królestwo stanie się państwem trzecim.

Z zastrzeżeniem postanowień przejściowych, które mogą znaleźć się w ewentualnej umowie o wystąpieniu, od dnia wystąpienia przepisy UE w dziedzinie regulacji rynku energii⁴ nie będą już mieć zastosowania do Zjednoczonego Królestwa. Wiąże się to w szczególności z następującymi konsekwencjami:

¹ Trwają negocjacje ze Zjednoczonym Królestwem zmierzające do zawarcia umowy o wystąpieniu.

² Ponadto, zgodnie z art. 50 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, Rada Europejska, w porozumieniu ze Zjednoczonym Królestwem, może jednomyślnie zdecydować, że Traktaty przestaną być stosowane z późniejszą datą.

³ Państwo trzecie to państwo niebędące członkiem UE.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55; dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 15; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1.

1. REKOMPENSATY MIĘDZY OPERATORAMI SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH (OSP)

Rozporządzenie (WE) nr 714/2009⁵ określa zasady dotyczące mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi oraz opłat za dostęp do sieci.

W oparciu o te zasady rozporządzenie Komisji (UE) nr 838/2010⁶ stanowi, że unijni operatorzy systemów przesyłowych otrzymują rekompensatę z tytułu zapewniania transgranicznej wymiany energii elektrycznej w swoich sieciach. Rekompensata ta zastępuje ustalone opłaty za korzystanie z połączeń wzajemnych.

Jeśli chodzi o import energii elektrycznej z państw trzecich oraz eksport energii elektrycznej do tych państw, rozporządzenie Komisji (UE) nr 838/2010⁷ stanowi, że opłatę za korzystanie z systemu przesyłowego wnosi się od całej wartości planowanego importu energii elektrycznej z wszystkich państw trzecich oraz eksportu energii elektrycznej do tych wszystkich państw, które nie zawarły umowy, na mocy której stosuje się prawo Unii. Od dnia wystąpienia przepis ten będzie miał zastosowanie do importu energii elektrycznej ze Zjednoczonego Królestwa oraz eksportu energii elektrycznej do tego państwa.

2. WZAJEMNE POŁĄCZENIA

Prawodawstwo UE dotyczące rynku gazu i energii elektrycznej zawiera przepisy regulujące kwestie alokacji zdolności połączeń wzajemnych i przewiduje mechanizmy mające na celu ułatwienie ich wdrażania. W szczególności:

- Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/1719⁸ ustanawia wspólną platformę alokacji długoterminowych zdolności przesyłowych OSP. Zapewnia ona centralny punkt kontaktowy dla uczestników rynku na potrzeby rezerwacji długoterminowych zdolności przesyłowych w całej UE.
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/2195⁹ ustanawia europejskie platformy bilansujące na potrzeby wymiany standardowych produktów bilansujących. Jako pojedyncze punkty kontaktowe umożliwiają one operatorom systemów przesyłowych z UE pozyskanie w krótkim terminie energii bilansującej ze źródeł zagranicznych.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 15; zob. w szczególności art. 13 i 14.

⁶ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 838/2010 z dnia 23 września 2010 r. w sprawie ustanowienia wytycznych dotyczących mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi i wspólnego podejścia regulacyjnego do opłat przesyłowych, Dz.U. L 250 z 24.9.2010, s. 5; zob. w szczególności załącznik A pkt 2 i 3.

⁷ Załącznik A pkt 7 rozporządzenia Komisji (UE) nr 838/2010.

⁸ Zob. art. 48–50 rozporządzenia Komisji (UE) 2016/1719 z dnia 26 września 2016 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące długoterminowej alokacji zdolności przesyłowych, Dz.U. L 259 z 27.9.2016, s. 42.

⁹ Zob. art. 19–21 rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania, Dz.U. L 312 z 28.11.2017, s. 6.

- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1222¹⁰ ustanawia zasady jednolitego łączenia rynków dnia następnego i dnia bieżącego dla rynków energii elektrycznej w UE. Pomaga to uczestnikom rynku w organizowaniu w UE transgranicznych transakcji hurtowych na dostawy energii blisko momentu ich realizacji. Jednolite łączenie rynków dnia następnego oraz jednolite łączenie rynków dnia bieżącego to główne narzędzia integracji wewnętrznego rynku energii elektrycznej w UE. Rozporządzenie (UE) 2015/1222 przewiduje również wspólne wymogi dotyczące wskazania wyznaczonych operatorów rynku energii elektrycznej (NEMO) w ramach łączenia rynków. Ich zadania obejmują otrzymywanie zleceń od uczestników rynku, ponoszenie ogólnej odpowiedzialności za kojarzenie i przydzielanie zleceń zgodnie z wynikami jednolitego łączenia rynków dnia następnego i dnia bieżącego, publikację cen oraz prowadzenie rozrachunków i rozliczeń zawartych kontraktów wynikających z transakcji zgodnie z odpowiednimi umowami z uczestnikami oraz przepisami. NEMO są uprawnieni do oferowania swoich usług w państwach członkowskich innych niż te, w których zostali wyznaczeni.

Od dnia wystąpienia operatorzy ze Zjednoczonego Królestwa przestaną uczestniczyć we wspólnej platformie alokacji długoterminowych zdolności przesyłowych, w europejskich platformach bilansujących oraz w jednolitym łączeniu rynków dnia następnego i dnia bieżącego. NEMO z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie staną się operatorami z państw trzecich i nie będą już uprawnieni do wykonywania usług w zakresie łączenia rynków w UE.

3. OBRÓT ENERGIĄ ELEKTRYCZNĄ I GAZEM

Rozporządzenie (UE) nr 1227/2011¹¹ zakazuje nadużyć na rynku w odniesieniu do hurtowych rynków energii i gazu w UE. W celu skutecznego ścigania nadużyć na rynku w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1227/2011 nałożono na uczestników rynku z siedzibą w UE obowiązek rejestrowania się w krajowym organie regulacji energetyki. Uczestnicy rynku z państw trzecich są zobowiązani do zarejestrowania się w krajowym organie regulacji energetyki państwa członkowskiego, w którym prowadzą działalność.

Od dnia wystąpienia uczestnicy rynku z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie staną się uczestnikami z państw trzecich. W rezultacie, zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1227/2011, uczestnicy z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie, którzy chcą kontynuować obrót unijnymi produktami energetycznymi sprzedawanymi w obrocie hurtowym, od dnia wystąpienia będą musieli rejestrować się w krajowym organie regulacji energetyki państwa członkowskiego, w którym prowadzą działalność. Zgodnie z art. 9 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1227/2011 formularz rejestracyjny składa się przed zawarciem transakcji, która musi zostać zgłoszona.

¹⁰ Zob. rozdziały 5 i 6 tytułu II rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24.

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1 (REMIT).

Krajowy organ regulacyjny rejestrujący uczestników rynku ze Zjednoczonego Królestwa jest odpowiedzialny za zapewnienie możliwości skutecznego stosowania przepisów dotyczących egzekwowania wymogów zgodnie z art. 13–18 rozporządzenia (UE) nr 1227/2011.

4. INWESTYCJE W OPERATORÓW SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH

Unijne dyrektywy 2009/72/WE¹² i 2009/73/WE¹³ przewidują certyfikację OSP. Zgodnie z art. 11 dyrektyw 2009/72/WE i 2009/73/WE certyfikacja operatora systemu przesyłowego, który jest kontrolowany przez osobę lub osoby z kraju trzeciego, podlega szczegółowym zasadom. W szczególności dyrektywy wymagają, aby państwa członkowskie i Komisja oceniły, czy przyznanie certyfikacji danemu operatorowi systemu przesyłowego kontrolowanemu przez osobę lub osoby z państw trzecich będzie stanowiło zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii w danym państwie członkowskim i w UE.

Począwszy od dnia wystąpienia, OSP kontrolowani przez inwestorów ze Zjednoczonego Królestwa staną się OSP kontrolowanymi przez osoby z kraju trzeciego. Aby móc kontynuować swoją działalność w UE, będą oni potrzebować certyfikacji zgodnie z art. 11 dyrektyw 2009/72/WE i 2009/73/WE. Państwa członkowskie mogą odmówić certyfikacji, jeżeli jej przyznanie stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii w danym państwie członkowskim.

5. WARUNKI UDZIELANIA I KORZYSTANIA Z ZEZWOLEŃ NA POSZUKIWANIE, BADANIE I PRODUKCJĘ WĘGLOWODORÓW

Dyrektywa 94/22/UE/WE¹⁴ określa zasady udzielania zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węgłowodorów. Zapewnia ona między innymi to, że procedury udzielania zezwoleń są otwarte dla wszystkich podmiotów, oraz stanowi, że zezwolenia powinny być przyznawane na podstawie obiektywnych i opublikowanych kryteriów. Zgodnie z art. 2 ust. 2 akapit drugi dyrektywy 94/22/WE państwa członkowskie mogą odmówić ze względu na bezpieczeństwo krajowe zezwolenia na wykonywanie i dostęp do tej działalności każdemu podmiotowi, który jest skutecznie kontrolowany przez państwa trzecie lub obywateli państw trzecich.

Począwszy od dnia wystąpienia, art. 2 ust. 2 akapit drugi dyrektywy 94/22/WE będzie mieć zastosowanie w przypadku, gdy zezwolenia udzielono podmiotowi, który jest skutecznie kontrolowany przez Zjednoczone Królestwo lub obywateli Zjednoczonego Królestwa, lub gdy wystąpiono z wnioskiem o udzielenie zezwolenia takiemu podmiotowi.

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55.

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94.

¹⁴ Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węgłowodorów, Dz.U. L 164 z 30.6.1994, s. 3.

Ogólne informacje na temat polityki energetycznej można znaleźć na stronie internetowej Komisji (<https://ec.europa.eu/energy/en/home>). W razie potrzeby na stronie tej będą zamieszczane dodatkowe informacje.

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Energii